

Etterarbeid til «Thank you for the rain»

Tidsbruk: 60 minutter

Hjelpemidler: PC

Mål for undervisningopplegget: Reflektere over og diskutere klimaendringene i dag og hva som kan gjøres nasjonalt og internasjonalt. Å bli kjent med bærekraftsmålene og å se sammenhengen mellom de og menneskerettighetene.

Kompetansemål etter fag:

Læreplan i samfunnsfag, Kompetansemål etter 10. årssteget

- undersøke og diskutere bruk og misbruk av ressursar, konsekvensar det kan få for miljøet og samfunnet, og konflikter det kan skape lokalt og globalt
- kartlegge variasjonar i levkår i ulike delar av verda, forklare dei store skilnadene mellom fattige og rike og drøfte tiltak for jamnare fordeling

Læreplan i naturfag, kompetansemål etter 10. årssteget

- observere og gi eksempler på hvordan menneskelig aktivitet har påvirket et naturområde, undersøke ulike interessegruppers syn på påvirkningen og foreslå tiltak som kan verne naturen for framtidige generasjoner

Læreplan i naturfag, Kompetansemål etter VG1/VG3

- gjøre rede for begrepet bærekraftig utvikling
- kartlegge egne forbruksvalg og argumentere faglig og etisk for egne forbruksvalg som kan bidra til bærekraftig forbruksmønster

Læreplan i samfunnsfag, Kompetansemål etter VG1/VG2

- diskutere omgrepa økonomisk vekst, levestandard, livskvalitet og bærekraftig utvikling og forholdet mellom dei
- gjere greie for ulike forklaringar på kvifor det finst fattige og rike land, og diskutere tiltak for å redusere fattigdommen i verda

Tema: Klimaendringer

Gjennomføring av undervisningsopplegget:

Klassen deles inn i fire grupper. Hver gruppe representerer noen som blir påvirket av klimaendringene på ulike måter, eller noen med påvirkningskraft.

Målet med opplegget er at elevene skal forstå hvordan våre utslipp påvirker andre og hvordan klimaendringene er med på å true de grunnleggende menneskerettighetene. De skal sitte igjen med en økt forståelse over hvilke tiltak som gjøres gjennom FN og gjennom norsk politikk, spesielt gjennom bærekraftsmålene. Elevene vil også bli motivert til å bli mer miljøvennlige i eget liv.

Hver gruppe skal jobbe sammen og studere temaside «klima» og «bærekraftsmålene» på fn.no. Etter å ha sammenfattet det som er relevant for de gruppene de representerer, skal de presentere hva de har kommet frem til for de andre gruppene. Hver gruppe holder en presentasjon på 3-5 minutter.

Etter at hver gruppe har presentert, legges det opp til en diskusjon i klassen. Hele klassen skal da enes om to bærekraftsmål de ønsker å fremheve for å oppnå klimarettferdighet.

Nettressurser:

- Temaside om klima: <https://www.fn.no/Tema/Klima-og-miljoe/Klimaendringer>
- Temaside om bærekraftsmålene: <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>
- Sammenlikning av Kenya og Norge: <https://www.fn.no/Land/Sammenlign-land?country1=306&country2=262>
- Menneskerettigheter: <https://www.fn.no/Tema/Menneskerettigheter/Menneskerettigheter>

1. Gruppearbeid (25 minutter)

Hver gruppe setter seg sammen med minst en PC. Gruppen skal sammenfatte det som er mest relevant for gruppen i samfunnet de representerer og skrive ned stikkord til presentasjon. Gruppen må bli enige om hvem som skal si hva og om hvordan de skal legge frem resultatet for resten av klassen. De ulike gruppene er presentert i tekstboksene under oppgavene.

2. Presentasjoner (15 minutter)

3. Diskusjon (20 minutter)

a. Bli enige om to bærekraftsmål

Klimaendringene rammer urettferdig og utfordrer menneskerettighetene. Dette er grunnleggende forståelse som var viktig i utarbeidelsen av bærekraftsmålene. Bærekraftige miljøhensyn går igjen i alle målene og prinsippet «*leave no one behind*» ligger til grunn for agendaen.

Målet med denne diskusjonen er at klassen skal diskutere hvordan bærekraftsmålene kan bidra til å hindre klimaurettferdighet.

Studer de 17 målene og diskuter på hvilken måte klimatiltak er med på å bidra til måloppnåelse av innenfor de ulike målene.

b. Klimarettferdighet

I presentasjonene, skal gruppen «Ola Normann», «bonde i Kenya» og «FN» ha presentert hvor mye Co2 henholdsvis Norge og Kenya slipper ut årlig, og hvor mye hver enkelt kan slippe ut for å nå målet om at jorda ikke skal bli mer enn to grader varmere innen 2100. Diskuter disse funnene opp imot hvem som blir rammet hardest av klimaendringene. Er dette rettferdig? Hvem bør ta ansvar?

c. Dersom tid, hvordan kan elevene bidra til å nå bærekraftsmålene?

I tillegg ønsker vi at elevene skal få tid til å reflektere over hvordan de selv kan gjøre tiltak i egne liv som kan bidra til å oppnå et bedre klima for alle. Be elevene snakke sammen to og to eller i gruppene og be de komme frem til tiltak som kan gjøres i egne liv for å bidra til en mer bærekraftig verden. Gå så gjennom svarene i plenum.

Ola Normann

Finn ut hvor mye i snitt en nordmann slipper ut av Co2 i året og få frem det i presentasjonen. Svaret finner dere i nettressursen *sammenlikning av Kenya og Norge*.

Hvordan rammer klimaendringene folk flest i Norge i dag og i fremtiden?

Tips: ekstremvær, forurensning, tilgang til mat, reduserte reisemuligheter, flere flyktninger, mye utslipp, varmere hav og havforurensning

Bonde i Kenya

Finn ut hvor mye i snitt en kenyaner slipper ut av Co2 i året og få frem det i presentasjonen. Svaret finner dere i nettressursen *sammenlikning av Kenya og Norge*.

Hvordan rammer klimaendringene en bonde i Kenya? Bruk gjerne Kilasu fra filmen dere har sett som eksempel.

Tips: tørke, ekstremvær, redusert tilgang til vann og mat

Norske politikere

Hvilke klimatiltak er iverksatt i Norge? Hvilke hensyn må tas? Hvilke forpliktelser har vi gjennom FN?

Tips: El-bil-satsingen, økte avgifter. Forpliktelser gjennom Parisavtalen og Bærekraftsmålene, havvindpark og ny teknologi

FN

Finn ut hvor mye i snitt hvert enkelt menneske på jorda kan slippe ut av Co2 årlig for at vi skal nå målene i klimaavtalen.

På hvilken måte jobber verdenssamfunnet med klimaendringene? Hvilke tiltak er iverksatt internasjonalt?

Tips: Parisavtalen, bærekraftsmålene og FNs klimapanel